

NASIL FİLOZOF OLUNUR?

GARY COX (1964)

İngiliz felsefeci ve yazardır. Jean-Paul Sartre, varoluşçuluk ve genel felsefe konularında birçok kitabın yazarı olan Cox, Jean-Paul Sartre'in bilinç ve özgürlük teorisi üzerine yazdığı doktora tezini 1996 yılında Birmingham Üniversitesinde tamamlamıştır. Şu an aynı üniversitede onursal öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Cox aynı zamanda felsefeyi geniş kitlelerin anlayabileceği şekilde ele aldığı eserleriyle de tanınmaktadır.

ERGÜN AHMET AKÇA (1962)

Lisans, yüksek lisans ve doktora öğrenimini Boğaziçi Üniversitesi Felsefe Bölümünde tamamladı. Halen çevirmenlik yapıyor.

tamadres.com

Nasıl Filozof Olunur?

© 2020, ALFA Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

How to be a Philosopher?

© 2010, Gary Cox

How to be a Philosopher? adlı eserin çevirisi Bloomsbury Publishing Plc. ile yapılan anlaşma ile yayımlanmıştır.

Kitabın Türkçe yayın hakları Kalem Ajans aracılığıyla Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.'ne aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Yayıncı ve Genel Yayın Yönetmeni M. Faruk Bayrak

Genel Müdür Vedat Bayrak

Yayın Yönetmeni Mustafa Küpüşoğlu

Çeviren Ahmet Ergün Akça

Dizi Editörü Kaan Özkan

Kapak İllüstrasyonu Ali Ateş Elmasoğlu

Kapak Tasarımı Füsun Turcan Elmasoğlu

Sayfa Tasarımı Ali Rıza Yati

ISBN 978-625-449-510-6

1. Basım: Mart 2022

Baskı ve Cilt

Melisa Matbaacılık

Çiftelhavuzlar Yolu Acar Sanayi Sitesi No: 8 Bayrampaşa-İstanbul

Tel: (0212) 674 97 23 Faks: (0212) 674 97 29

Sertifika no: 45099

Alfa Basım Yayım Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.

Alemdar Mahallesi Ticarethane Sokak No: 15 34110 Cağaloğlu-İstanbul

Tel: (0212) 511 53 03 (pbx) Faks: (0212) 519 33 00

www.alfakitap.com - info@alfakitap.com

Sertifika no: 43949

GARY COX

*Neredeyse hiçbir şeyin kesin olmadığı
nasıl kesin olarak ileri sürülebilir*

NASIL FİLOZOF OLUNUR?

Çeviren
ERGÜN AHMET AKÇA

ALFA

İçindekiler

Giriş 7

1	Felsefe Nedir?	21
	Felsefe ve Tanımlama	22
	“Felsefe”yi Tanımlamak	25
	Felsefe ve Soğuk, Katı Mantık	30
	Felsefe ve İfade Özgürlüğü	39
	Batı Felsefesinin Babası	43
	Metafizik ve Biraz Daha Platon	46
	Epistemoloji ve Biraz Daha Platon	50
	Doğru Eylem Felsefesi	54
	Özet	70
2	Filozof Olma	
	Birinci Safha: Her Şeyden Şüphelenme	73
	Düzgün Felsefe Yapma	75
	Halüsinasyon ve Görsel Yanılsama	79
	Görünüş ve Gerçeklik	83
	Tekbencilik – Orada Bir Şey Var mı?	91
	Modern Felsefenin Babası	100
	Descartes ve Şüphe Yöntemi	107
	Descartes, “Düşünüyorum, öyleyse varım” ve Tanrı	117
	Descartes’ın Tekbencilığe Düşmesi	120
	Kara Bulutları Dağıtmak	129

3	Filozof Olma	
	İkinci Safha: Ağaç Sorusu	133
	Aptalca Bir Soru	137
	Sağduyu Gerçekçiliği	138
	Viyana Çevresi ve Mantıkçı Pozitivizm	141
	David Hume ve Mantıkçı Pozitivizm	145
	Doğrulama İlkesi	149
	Ses Ses Bilincidir	152
	Kant ve Transandantal İdealizm	155
	Sartre: Farklılaşmış ve Farklılaşmamış Varlık	160
	Sonuçsuz Sonuçlar	164
4	Felsefeyle Hayatınızı Kazanmak	169

Kaynakça 185

Dizin 193

tamadres.com

Giriş

Niçin bu kitabı okumaya başladınız? Aslında filozofların tahminde bulunmaktan kaçınmaları gerekir. Yine de bu defalık bir tahminde bulunayım: Felsefe hakkında bir şeyler biliyorsunuz ama biraz daha fazlasını öğrenmek istiyorsunuz. Ya da daha önce “felsefe” sözcüğüyle bir şekilde karşılaştınız, ama şimdi onun ne anlama geldiğini de bilmek istiyorsunuz. Belki felsefe hakkında zaten oldukça şey biliyorsunuz –lisede, üniversitede, belki de hapishanede felsefe çalıştınız– ama felsefe hakkında bir şeyler bilmekle filozof olmanın çok farklı şeyler olduğuna inanıyorsunuz.

Aslında filozofların varsayımda bulunmaktan kaçınmaları gerekir. Yine de bu defalık bir varsayımda bulunacağım: Sizin felsefe hakkında bir şeyler bildiğinizi varsaymak yerine kendimi sizin felsefe hakkında hiçbir şey bilmediğinizi varsaymaya zorlayacağım. Bu dünya üzerinde bir süredir yaşıyorsunuz, kafanız yeterince işliyor ve bu

kitabı okuyabilecek kadar eğitimlisiniz. Dahası bu kitabı okumak istiyorsunuz; cehaletin göklere çıkarıldığı bir çağda bu da az meziyet değil doğrusu. Felsefe, hayatınıza hiç dokunmadan geçip gitti önünüzden, tıpkı geceleyin denizde sessizce süzülen bir gemi gibi. Psikoloji, sosyoloji, hatta fizyoloji, psikiyatri ve filateliden haberdarsınız da nasıl olduysa felsefeyi es geçtiniz. Felsefe çok seyahat etmenize rağmen gitmediğiniz bir şehir gibi. Ya da siz duştayken kapınızı kısa bir süre çalıp giden bir yabancı gibi.

Felsefe çok karmaşık olma gibi bir üne sahiptir. Çoğunlukla bu hak edilmemiş bir ündür. Ama öyle hemen sevinmeyin, çünkü üst düzey felsefe gerçekten çok ama çok karmaşık olabilir. Felsefe aslında hayattaki her şeyden daha karışık olabilir: İlişkilerden, vergi hesaplamadan, hatta kriketten bile daha karışık. (Krikette olduğu gibi, felsefedeki uzun, büyük mücadeleler de berabere biter.) Felsefe o kadar karışık olabilir ki roket biliminin roket bilimi değilmiş gibi görünmesini bile sağlayabilir. Yerçekimini yenebilen ya da 55 ila 400 milyon mil mesafeden, uzaktan kumandayla Mars'a insansız uzay araçları indirebilen araçlar tasarlamakla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen üst düzey felsefe kesinlikle *roket bilimi*dir. Ama hemen teslim bayrağını çekmeyin. Paniğe kapılmayın, çünkü sizin bütün bu karmaşıklık salatasıyla canınızı sıkmanıza gerek yok. Rahat olun, çünkü filozof olmak, en azından temel dü-

zeyde, gerçekten inanılmaz derecede basittir. Bu kitabın göstereceği de budur.

Felsefe uçsuz bucaksız bir argümanlar yığındır. Değişik bakış açılarından oluşan büyük bir şebekedir. Bakımsız bir bahçede binlerce yıldır denetimsizce büyüyen yabancı otlar gibi sürekli yayılan ve genişleyen zorlu meselelerden oluşan bir arapsaçıdır. Felsefede yazılmış her şeyi okumak için kaç ömür gerekir? İnanın en büyük filozoflar bile bütün argümanları bilmez. Benim iddiam ise şu: En azından temel düzeyde filozof olmak için bu argümanların hiçbirini bilmek zorunda değilsiniz! Kimi büyük filozofların söylediği gibi: Felsefe bir bilgi yığını değil, bir etkinliktir. Bir filozof olmak için tüm yapmanız gereken, felsefe yapmaya başlamaktır. Bu biraz tenis oynamaya benzer. Tenis oynamanız için Roger Federer ya da Rafael Nadal gibi *üst düzey* tenis oynamanız gerekmez. Eğer tenis raketini tutabiliyor ve topu ağın üzerinden geçirebiliyorsanız (hatta ağa takıyorsanız bile) çat pat tenis oynuyorsunuz demektir.

Handiyse kesin olan bir şey var: Yaşamınız boyunca hiç farkında olmasanız da epeyce felsefe yaptınız. Öyleyse, ne olduğunu bilmeseniz de zaten bir filozofsunuz. Şu sorulara bakın: “Evrenin kökeni ne? Ölümünden sonra bir şey var mı? Kesin olarak bildiğim bir şey var mı? Yoksa hayat tamamen anlamsız mı? Ahlaken iyi (veya kötü) olmamı gerektirecek sağlam bir neden var

mı? Güzellik sadece seyredene mi bağlı?" Eğer bir zamanlar bu soruları merak ettiyseniz zaten felsefe yapıyordunuz. Benim açımdan büyük ironi de bu: Bu kitabı insanlara nasıl filozof olacaklarını anlatmak için yazıyorum, ama onların zaten filozof olduğu handiyse kesin gibi! Tereciye tere satılmaz! Belki de kitabın başlığı başka türlü olmalıydı: *Nasıl Daha Etkili Felsefe Yapabilirsiniz?*

Kimseye saygısızlık etmek, kimseyi hayal kırıklığına uğratmak istemem, ama acı gerçeği de söylemek zorundayım: İnsanların otobüs duraklarında, meyhanelerde, kahvehanelerde ya da uykusuz gecelerde kafalarının içinde tartıştıkları çok temel düzeydeki felsefi meseleleri bütün sefil hayatını takıntılı bir şekilde felsefeyle geçiren biri çoktan, hem de çok daha derinlemesine işlemiştir. Bu kadar iddialı konuşmamın bir nedeni var elbette. Her yaştan yüzlerce çömeze felsefe dersi verdim; bunların bir kısmı zekiydi, bir kısmı da pek o kadar zeki değildi doğrusu, ama handiyse hiçbiri karşıma daha önce birinin, bir yerlerde, bir zamanlar üstüne bütün bir kitap, hatta bir dizi kitap yazmadığı bir argümanla gelmedi.

Bir felsefe öğretmeni olmak biraz da felsefe tarihinin tozlu raflarında çoktan yerini almış bayat bir argümanla karşınıza gelen öğrenciyi sabırla dinlemeyi öğrenmektir. Ne de olsa bizim çaylak için bu, özgün ve yüreklendirilmesi gereken bir sezgi kıvılcımıdır. Ey öğretmenler sabredin ve takdir edin! Ama nereye kadar? Tekerleği